

blagor domovine in priznanje narodskih pravic narodu našemu, bi srečni uspeh tega imenitnega dela privošili.

Legat.

Majhina, pa predraga jezikoslovna drobtinica.

Ko je uni dan nad ljubljanskim Šent-Vidom gorelo, sva pozno zvečer z mojim očetom sedé to in to pogovarjala se; kar nekdo k nama pristopi rekoč: „V Šent Vidu gori“. — Oče to slišati mene prašajo: „Ali ne bo na gradu na „legat“ zavpil in povedal, kje da gori?“ — No, to jo imamo, si mislim; serce pa mi veselja zaigra. Prepričati se, je li beseda „legat“ še živa, očeta poprašam, kje da so to besedo slišali? — „Pri nas pravimo, da v Ljubljani vselej na legat z grada pripoveduje, kje da gori“ — mi oče odgovoré. — Preteklo saboto me stric obišejo; poprašam tudi njih, ali umejo izrek: „na legat vpiti?“ — Se vé da vem, kaj se to pravi; kakošen pa je legat, tega ne vem povedati; nisem ga še vidil. Ravno to mi moja mlajša sestra poterdi. Legat je tedaj nemški „Sprachrohr“.

Domá pa smo vsi omenjeni v Ribniški fari na Dolenskem. A. Lésar.

Kratkočasno berilo.

Kdor po svetu gré, marsikaj zvé,

ali:

Kako se ujec Koča za „Novičarja“ poteguje.

(Dalje.)

Zdaj se z Mihom pogledata; ta mu pomigne, in kakor sta se že prej pogovorila, začne gostivničar: „Ujec! že zdavnej mi je na jeziku bilo vas vprašati, ali nista z Mihom v kaki žlahti, ker ga niste za pasterka hotli imeti?“

Ujec. Djal bi, da sem mu prav toliko v žlahti, kot tebi.

Janez. Kako pa vendar, da niste njegove matere vzeli?

Ujec. To toliko ūmem, kot skrivnost svete trojice.

Miha. Pa kadarkoli je mogla kaka žlahta med vama biti?

Ujec. Sodite sami, sej ste po šolah hlače tergali; jaz tega ne vejm. Tvoja mati je bila mojega očeta bratova hči, ki je kmali po porodu tega dejteta z ženo vred za vročinsko boleznijo umerl, torej je bila tvoja mati le dve leti od mene starejša, in ker sva se v eni šiši porodila, sva tudi v eni šiši rastla, se prav kot brat in sestra ljubila in se zmirom tikala. Hodila sva vküp k nauku za spoved in obhajilo, zvali so naji gospod, mene Janeza Kočevega, in njo Mino Kočevo; tvojo mater Štefan pa pozneje tudi Uršo Kočevo. Tako prihajava mi dva od dné do dné večá, hodva vküp na sejm in tako tudi po Božjih potih. Pripeti se enkrat, ker sva bila ravno na Križni gori, da jo nekdo sproži: „Hencejte! ta sta gotovo ženin in pa nevesta, zakaj enak par se kmali ne najde.“ — „Kaj pa da — zaverne godčev Marka iz naše vasí — kako moreta li ženin in pa nevesta biti, ker on je Koča, ona pa tudi Koča? — Rejs je, da sem takrat še toliko na ženitvo mislil, kot Türk na svejti kerst, pa besede „on Koča, ona Koča“ mi skorej sapo povzamejo. Vendar to sem še prenesel, to še ni bilo nar večé húdo. — Pride predpúst drúgega leta. Bil je predvečer svete Neže, kar prilomastijo v našo šišo Marka Prijatelj, njegov sin Blaže, njegovega očeta brat in pa njegove matere sestreni mož. Nas vse lepo kristjansko po-

zdravijo in se za mizo vsedejo. Mina pa pri tej pričé kot podlasica iz šiše smúkne. Kam pa? — tega ne vejm. Kar začne eden starejših mož kramljati, da so slišali, da imamo prav zalo žrebico na prodaj, in da so prišli, če bo mogoče, se za-njo pogodit. Čez to mi je bilo smeha počiti, torej jo naglo iz hiše potegnem, ter naravnost k pokojni materi pred ognjišče tečem in rečem: „Čujte ljüba mati! Prijatlevi so prišli k nam žrebico küpovat, ker vendar vsak živ človek vej, da zvnaj belca tudi kar repiča konjskega ne glejštamo.“ — Na to mi mati s smehom odgovoré: „O za božjo voljo vendar! kaj si li še tako mlad, da tega ne ūmeš, da žrebica našo Mino pomeni?“ — Vejste, da ko bi bil kdo tudi verč stüdenčine o svetih treh kraljih mi za tilnek vlil, se ne bi bil tako zlo prestrašil kot takrat. Zmüznem se vés pobit iz veže, grem za šišni vogel in začnem kot malo dejte milo in milo plakati. — Pa tudi še to sem prenesel, to še ni bilo nar večé húdo. — Pogodili so se: Blaže je bil zal korenjak in torej tudi Mina v ta küp dovoli. Na kratko, tisti dan po svečnici je bila poroka in Mina vzame od naše šiše slovó.

Jaz dopolnem svoje 24. leto. Moj stareji brat nima otrok. Kar me eno nedeljo oča k sebi v hram pokličejo in mi rečejo, da se morem oženiti, da naj po svetu pogledam, in če bom ktero po svojem sercu najšel, da bomo vale brez vsega odlašanja pirovali. Prikimam z glavo, pa ne čerhnem ne bele ne černe, ter greva iz hrama in morebiti bi bilo ostalo vse pri starem, ako bi se ne bilo kmali po tem nekaj posebnega zgodilo, to je, Blaže nenadje umerje — in Mina s tem paperkom (na Mihata kazaje) uboga udova ostane. — Čez besedo paperk se smeh vzdigne. — Al ujec mahoma zareži: Kaj je tu se smejati? mar li resnice ne govorim? — Enoglasno vsi odgovorijo: „Res je, res“. — In potolažen pripoveduje možak na dalje: Poldrúgo leto po Blaževi smerti mine, kar mi naenkrat misel pride, da če sem jez prec še Koča, da pa Mina več Koča ni, tu ti sam pri sebi dem: Gladi brado! kaj veljá, ko bi Mina spet Koča postala? — Rejs se nisem mislil ženiti tudi še zdaj; ker je pa to očetova želja, Mina pa sama po mojem sercu bila, se podam nekega dné k njej, ter ji ob kratkem povem, kar me pri sercu teži rekši: „Mina! čuj, oča so mi svetovali se oženiti, in glej! ti si po mojem sercu, ne bi hotla toraj v našo šišo nazaj priti?“ — Ona se zavzame, ter me debelo zraven pa vendar prijazno pogleda in reče: „Janez! vejš, mislim tako ostati.“ — Jaz na to kar ob besedo pridem in se proti vratam vernem. Pa zdajci me za roko prime, ter mehko dé: „Ne prestraši se! če je drúgač mogoče, naj se pa božja in pa tvoja volja zgodi.“ — To slišati kot jelen skoz vrata planem, ravnopot k očetu pridervim, jih objamem in ūkam: „Oče! oče! sem jo najšel, ki je po mojem sercu.“ — „No! čigava pa je?“ — „Naša Mina! naša Mina!“ — „Mina, Blažetova vdova?“ — Prav ona in nobena drúga ne“. — Oča skimajo z glavo rekši: „Ljübi moj Janez! se bojim, da iz te zmesi ne bo peke. Sicer kar se mene tiče, tako ti povejm, da bi bil serčno zadovoljen, pa vidva sta si v žlahti. — Al pomiri se, vale jütri pojdeva h gospod fajmoštru in oni nama bojo to reč bolj na tanko razložili.“ Greva drúgi dan k gospodu. Naji poprašajo, kaj da želiva? Jez rüdeč kot kervava pesa, molčim in v tla gledam, oča jim pa povedó moj namen. Gospod na to z laznimi besedami rekó: „Prijatleve Mine ni potreba hvaliti, ker je bolj znana, kot jaz; je pridna, pametna, pobožna, ob kratkem, vse lepe lastnosti ima — (moje serce od veselja vré) — pa samo ene ji popolnoma manjka — (moje serce kalüje) — in ta je, da ne bo nikoli Janezova žena, zato ker sta si preblizo v žlahti.“ Tisti hip mi je zaveršelo v glavi, kakor volu, kadar ga mesar po čelu z batvo telebi — pa se vendar nekoliko zbrihtam ter rečem: „Gospod! ta ne more biti, ker jaz sem Koča, ona pa Prijateljca.“ — „Ti pa to povem, odvernejo gospod, da tako govoriš, kakor ūmeš, in pristavim samo

zemljopis. Rodoljubni gospod je storil to; društvo je prosilo tadanje ministerstvo nauka, naj ga odobri za nižjo realko ali gimnazijo; vrednik „Novic“ je osebno pri gosp. ministru grofu Thunu bil in podpiral prošnjo, — al vés up naš je splaval po vodi — zemljopis ni bil za šole sprejet! To v dokaz, da morajo pred takim početjem vse gori imenovane „Vorfragen“ rešene biti. To je pa le naša osebna misel; prav bi bilo, da bi tudi drugi rekli svojo. Vred.